

Tiedote haitallisista vieraslajeista puutarha- ja mehiläishoitajayhdistyksille

ELY-keskus muistuttaa, että EU:n tai kansallisen vieraslajiluettelon lajeja ei saa päästää ympäristöön eikä tuoda Suomeen EU:n ulkopuolelta eikä myöskään toisesta EU-maasta, pitää hallussa, kasvattaa, kuljettaa, saattaa markkinoille, välittää taikka myydä tai muuten luovuttaa. ELY-keskus toivoo, että puutarha- ja mehiläishoitajayhdistykset voisivat välittää tämän ilmoituksen jäsenilleen.

Kasvilajit, jotka kuuluvat joko EU:n haitallisten vieraslajien luetteloon tai kansallisesti haitallisten vieraslajien luetteloon, on lueteltu alla.

Alla lueteltujen lajien lisäksi kansallisesti merkityksellisten haitallisten vieraslajien luetteloon on lisätty **seitsemän uutta vieraslajia**. Luetteloon lisätyt lajit ovat nähtävissä ilmoituksen lopussa.

EU:n ja kansallisen vieraslajiluettelon sisältämät maakasvit:

[Alaskanlupiini](#) *Lupinus nootkatensis*

[Arabiansulkahirssi](#) *Pennisetum setaceum* (*Cenchrus setaceus*)

[Armenian-, kaukasian- ja persianjättiputki](#) *Heracleum sosnowskyi*, *H. mantegazzianum*, *H. persicum*

[Haisujumaltenpuu](#) *Ailanthus altissima*

[Hamppuvillakko](#) *Jacobaea cannabinifolia* (*Senecio cannabinifolius*)

[Ilmapalloköynnös](#) *Cardiospermum grandiflorum*

[Japaninhumala](#) *Humulus japonicus*

[Japaninkelasköynnös](#) *Celastrus orbiculatus*

[Japanintatar](#) *Reynoutria japonica*, pl. neidontatar *Reynoutria compacta*

[Jättipalsami](#) *Impatiens glandulifera*

[Kampakiipijäsaniainen](#) *Lygodium japonicum*

[Kapinnyppyheinä](#) *Ehrharta calycina*

[Kiinanpensasapila](#) *Lespedeza cuneata*

[Kiinantalipuu](#) *Triadica sebifera*

[Komealupiini](#) *Lupinus polyphyllus*

[Kurturuusu](#) *Rosa rugosa*, ml. *Rosa rugosa* f. *alba*

[Lännenpalsami](#) *Impatiens capensis*

[Meksikonmeskite](#) *Prosopis juliflora*

[Mesisilkkiyrtti](#) *Asclepias syriaca*

[Oranssivarrasheinä](#) *Andropogon virginicus*

[Peittolapaheinä](#) *Microstegium vimineum*

[Piinahelmikki](#) *Parthenium hysterophorus*

[Pilvisutilatva](#) *Baccharis halimifolia*

[Purppurakudzu](#) (kudzupapu) *Pueraria montana* var. *lobata*

[Raastotatar](#) *Persicaria perfoliata*
[Rusopampaheinä](#) *Cortaderia jubata*
[Sahalinintatar](#) (jättitatar) *Reynoutria sachalinensis*
[Seljaröyhytatar](#) *Koenigia polystachya*
[Silkkisailikki](#) *Hakea sericea*
[Siniakaasia](#) *Acacia saligna*
[Tarhatatar](#) *Reynoutria × bohemica* (entinen nimi hörtsätatar, *Fallopia × bohemica*)
[Värigunnera](#) *Gunnera tinctoria*

Japaninkelasköynnöstä koskevat kiellot ja rajoitukset tulevat voimaan viiden vuoden siirtymäajan jälkeen heinäkuussa 2027.

EU:n ja kansallisen vieraslajiluettelon sisältämät vesikasvit:

[Afrikanvesihäntä](#) *Lagarosiphon major*
[Brasilianvesiasteri](#) *Gymnocoronis spilanthoides*
[Isoärviä](#) *Myriophyllum aquaticum*
[Kampaärviä](#) *Myriophyllum heterophyllum*
[Kanadanvesirutto](#) *Elodea canadensis*
[Karheviuhkalehti](#) *Cabomba caroliniana*
[Kellusvesihyasintti](#) *Eichhornia crassipes*
[Keltamajavankaali](#) *Lysichiton americanus*
[Kiehkuravesirutto](#) *Elodea nuttallii*
[Lauttarusolehti](#) *Ludwigia grandiflora*
[Loikorusolehti](#) *Ludwigia peploides*
[Pistia](#) *Pistia stratiotes*
[Poimukellussaniainen](#) *Salvinia molesta*
[Sumasammakonputki](#) (leinikinputki, kelluva penni) *Hydrocotyle ranunculoide*
[Vesikajalehti](#) *Alternanthera philoxeroides*

Pistiaa koskevat kiellot ja rajoitukset tulevat voimaan kahden vuoden siirtymäajan jälkeen heinäkuussa 2024.

Puutarhatoimijoiden kannalta merkittävä haitallinen eläinvieraslaji:

[Espanjansiruetana](#) *Arion vulgaris*

Espanjansiruetanan munat ja nuoret yksilöt kulkeutuvat helposti uusille alueille maansiirtojen sekä erilaisien taimien, sipulien ja muiden kauppapuutarhantuotteiden juuristoja ympäröivien multapaakkujen mukana. Tällaista aineistoa ammattimaisesti käsittelevillä toimijoilla on lain mukaan velvollisuus huolehtia siitä, ettei heidän tuottamassaan, varastoisassaan, markkinoille saattamassaan, kuljettamassaan, välittämässään, myymässään tai muuten luovuttamassaan tuotteessa tai aineistossa ole unionin luetteloon kuuluvaa tai kansallisesti merkityksellistä haitallista vieraslajia, joka tuotteen tai aineiston mukana voisi levitä toimijan hallinnassa olevan alueen ulkopuolelle. ELY-keskus voi tarvittaessa määrätä toimijan täyttämään velvollisuutensa. Myös puutarhajätteen oikeanlaiseen käsittelyyn kannattaa kiinnittää erityistä huomiota. Espanjansiruetanalle kelpaa puutarhojen monenlainen ravinto, joten laji voi aiheuttaa suuria tuhoja kotipuutarhoissa ja viljelyksillä.

Poikkeusta vieraslajilain 4 §:ssä säädetyn kiinteistön omistajan ja haltijan huolehtimisvelvollisuudesta muutettiin 15.8.2023 siten, että poikkeusta ei sovelleta nilviäisiin. Jatkossa kiinteistön omistajan tai haltijan on huolehdittava kohtuullisista toimenpiteistä kiinteistöllä esiintyvien kansalliseen vieraslajiluetteloon kuuluvien etanalajien hävittämisestä tai leviämisen rajoittamisesta.

Maa- ja metsätalousministeriön esittämät uudet haitalliset vieraslajit

Yllä lueteltujen lajien lisäksi maa- ja metsätalousministeriö on päivittänyt kansallista haitallisten vieraslajien luetteloa ja siihen liittyvää asetusta. Esitysehdotus oli lausuntokierroksella 23.3.–3.5.2023 välisen ajan.

Maa- ja metsätalousministeriö esitti **seitsemän uuden vieraslajin** lisäämistä kansallisesti merkityksellisten haitallisten vieraslajien luetteluun. Uudet lajit ovat nähtävissä alla. Asetus tuli voimaan 15.8.2023.

Kansallisen vieraslajiluettelon uudet maakasvilajit:

[Isopiisku](#) *Solidago gigantea*

[Kanadanpiisku](#) *Solidago canadensis*

[Korkeapiisku](#) *Solidago altissima*

[Valkopajuangervo](#) *Spirea alba*

[Viitapihlaja-angervo](#) *Sorbaria sorbifolia*

[Vuorivaahtera](#) *Acer pseudoplatanus*

Valkopajuangervon ja viitapihlaja-angervon osalta rajoitukset tulee voimaan kahden vuoden siirtymäajan päätteeksi elokuussa 2025. Näin taimi- ja puutarha-alalla mahdollistetaan hallittu asteittainen lajeista luopuminen sekä kiinteistönomistajille ehditään tiedottaa tulevasta kasvatuskielellä ja velvollisuudesta hävittää esiintymät.

Asetusta koskevan lausuntopalautteen sekä taimi- ja puutarha-alaan kohdistuvien tarkempien elinkeinovai-
kutusten arvioinnin perusteella yksi ehdotetuista vieraskasvilajeista – isotuomipihlaja – päädyttiin lopulta jättämään pois kansallisesta vieraslajiluettelosta. Isotuomipihlajan taloudellinen merkitys taimi- ja puutarha-alalla on suuri, ja sen kansalliseen luetteluun ottamisen katsottiin vaativan lain sallimaa kahta vuotta pidemmän siirtymäajan. Isotuomipihlajaa ei siis jätetty luettelosta pois siksi, että sen ei katsottu olevan haitallinen. Lajia tullaan esittämään luetteluun lähivuosina – tämän lajin torjuntaan on hyvä jo nyt varautua.

Kansallisen vieraslajiluettelon uusi eläinlaji:

[Mustapäätana](#) *Krynickillus melanocephalus*

Mustapäätana on aktiivinen liikkuja ja voi esiintyä runsaslukuisena, ja on siten potentiaalinen uusi puutarhatuholainen. Mustapäätanan on havaittu leviävän ainakin siirrettyjen tuontitaimien ja vihannesten mukana. Lajin mahdollista esiintymistä on syytä tarkkailla, jos taimia on tuotu lähialueelta (Baltia, Ruotsi). Paakkutaimien ja avojuuristen taimien tuontia tulisi välttää, sillä niiden mukana voi tulla etanan munia. Kasveja, maa-ainesta, lehtikasoja tai kompostia ei tule siirtää etanan esiintymisalueilta muualle. Näin estetään etanoiden ja niiden munien kulkeutuminen uusille alueille. Mustapäätanan leviämistavat ja haitat ovat samanlaisia kuin espanjansiruetaanalla ja siksi mustapäätanaan tulisi suhtautua samoin kuin espanjansiruetaanaan.

Mitä voin tehdä?

Älä lisää tai kasvata haitallista vieraslajia. Luetteloissa mainittujen vieraslajien tilaaminen nettikaupoista on myös kielletty. Hävitä vieraslajit puutarhastasi ja käsittele puutarhajäte niin, ettei itämiskykyisiä siemeniä tai kasvinosia voi säilyä. Hävitä vieraslajietanat asianmukaisesti. Huolehdi, etteivät vieraslajit tai vieraslajien munat pääse leviämään mullan tai kasvien mukana. Ota huomioon, että taimikasvattajilla ja puutarhamyymälöillä on velvollisuus varmistaa, etteivät vieraslajit leviä myöskään muiden tuotteiden mukana esimerkiksi mullassa. Mehiläishoitajien on huolehdittava, ettei lueteltuja vieraslajeja kasvateta mehiläisten ravintokasveina. Omassa puutarhassa kannattaa suosia kotimaisia tai heikosti leviäviä kasveja.

Mitä vieraslajit ovat?

Vieraslajeilla tarkoitetaan eläimiä, kasveja ja muita eliöitä, jotka ihminen on tuonut niiden luontaisen levinneisyysalueen ulkopuolelle. Vieraslajia pidetään haitallisena erityisesti, jos se uhkaa luonnon monimuotoisuutta. Vieraslajeista voi olla haittaa myös esimerkiksi maa- ja metsätalouden tuholaisina.

Vieraskasvilajit voivat aiheuttaa haittaa ympäristössä esimerkiksi syrjäyttämällä alkuperäisiä kasvilajeja ja yksipuolistamalla leviämisalueensa lajistoa. Osa lajeista on ihmisille haitallisia allergisoivuuden tai myrkyllisyyden takia. Monet vieraskasvilajeista on tuotu Suomeen puutarha- ja viljelykasveiksi, ja nyt ne leviävät istutusten lisäksi myös maansiirtojen ja puutarhajätteen mukana. Monet vieraskasvilajit ovat tehokkaita leviäjiä esimerkiksi runsaan siementuoton tai voimakkaan kasvullisen lisääntymisen ansiosta. Lisäksi tuuli, eläimet ja vesi voivat kuljettaa niiden siemeniä pitkiäkin matkoja.

ELY-keskus valvoo EU:n vieraslajiasetuksen ja kansallisen vieraslajilain ja -asetuksen noudattamista. Tämä viesti on osa haitallisten vieraslajien torjuntaa koskevien kansallisten [hallintasuunnitelmien](#) mukaista viestintää.

Lisätietoja:

ympariston.asiakaspalvelu@ely-keskus.fi

[Kansallinen vieraslajiportaali](#)

[Vieraslajit ja lainsäädäntö – usein kysytyt kysymykset](#)

[Kansallinen vieraslajiluettelo](#)

[EU:n vieraslajiluettelo](#)

[Kansallinen asetus vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta](#)

[EU:n vieraslajiasetus](#)

[Kansallinen laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta](#)

[Yhdistelmä haitallisten vieraslajien torjuntaa koskevista hallintasuunnitelmista](#)

Yhteystiedot (etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi)

Vieraslajeja koskeva koordinaatio:

Etelä-Pohjanmaa: Johanna Mykkänen

Etelä-Savo: Lauri Puhakainen

Häme: Pihla Penttilä

Kaakkois-Suomi: Tuula Tanska, Kimmo Saarinen

Kainuu: Reima Leinonen

Keski-Suomi: Elina Lehtinen

Lappi: Merja Lipponen, Kristiina Hoikka

Pirkanmaa: Tapio van Ooik

Pohjois-Karjala: Hanna Keski-Karhu

Pohjois-Pohjanmaa: Mira Sassi

Pohjois-Savo: Arto Saari

Uusimaa: Paula Salomäki, Juha Lumme

Varsinais-Suomi: Leena Lehtomaa, Marja Vieno